

Kostnadsfördelningsmodell 2021 för KSA

Bakgrund

Förbundsordningen för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg anger hur fördelningen av förbundets kostnader ska ske på förbundets medlemmar. Modellen har funnits med sedan 2015, då förbundsordningarna antogs i respektive medlems regionfullmäktige. Sedan 2015 har förutsättningarna för förbundets verksamhet förändrats på flera områden, med följd att både storleken och fördelningen mellan rörlig och fast kostnad förändrats. Ytterligare en faktor som påverkar 2021 är att verksamheten startar upp successivt under året, där en del av året har kostnader som kan betraktas som sk. uppstartskostnader. Med befintlig kostnadsfördelningsmodell medför det att kostnadsansvaret för uppstartskostnaderna påverkas av när en region väljer att starta användningen av KSAs tjänster, dvs. ju tidigare trafikstart, ju högre kostnadsansvar för uppstartskostnaderna.

Mot bakgrund av detta beslutade förbundets fullmäktige den 19 nov 2020 att ett extra förbundsfullmäktige ska genomförs senast den 15 mars 2021 gällande fördelning av uppstartskostnaderna.

Ett förslag till fördelningsmodell, vilken ska tillämpas under 2021, har utarbetats i samverkan mellan förbundet och ED-nätverket.

Syfte

Syftet med denna pm är att redovisa ekonomiska effekter av gällande förbundsordning kopplat till uppstartårets specifika förutsättningar, samt lämna förslag på en fördelningsmodell som på ett acceptabelt sätt hanterar uppstartskostnaderna.

Förbundsordningens fördelningsmodell

Förbundsfullmäktige antog i nov 2020 en verksamhetsplan med budget. Kostnadsomslutningen uppgår för 2021 till 158,3 mnkr. Med stöd i förbundsordningens 14§ ska dessa kostnader fördelas mellan medlemmarna. Fördelningen ska ske enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

Bilaga 1 anger de specifika förutsättningarna för fördelningen. Dels anges att sk. fasta kostnader ska fördelas baserat på respektive regions antal invånare samt geografisk yta med ett tak på 10 000 kr per flygtimme. Fasta kostnader är bl.a., hyra för hangarer, ordinarie sjuksköterskebemannning, kostnad för MT-utrustning och administration. I budget 2021 uppgår dessa kostnader till 56,5 mnkr.

Resterande kostnader 101,7 mnkr, sk. rörliga kostnader, ska fördelas per region baserat på antal genomförda flygtimmar. I denna summa ingår kostnader för aktiviteter som förbundet har innan trafikstarten och i många fall en absolut förutsättning för att kunna starta verksamheten, sk.

uppstartskostnader. Exempel på sådana poster är kostnader för utbildning av personal, hyra av hangarer, avskrivningskostnader för flygplan m.m.

Utifrån nu gällande plan för start av verksamhet kommer tre olika beredskapsbaser att etableras under 2021, i Umeå, Uppsala och Göteborg. Etableringen sker successivt, vilket innebär att regioner ges möjlighet att använda KSAs ambulansflyg successivt under året. Här uppstår dock ett problem, då en strikt tillämpning av förbundsordningens fördelningsmodell skulle medföra att de regioner som startar tidigare än andra får bära en relativt sett större andel av uppstartskostnaderna.

Det andra problemet uppstår som en följd av att flygverksamheten bedrivs endast under sista delen av 2021. Antal flygtimmar totalt kan beräknas till ca 1500 eller ca 25 procent av ett normalår. Det innebär att Det innebär att 101,7 mnkr ska fördelas på relativt få flygtimmar, ca 1500 under ett normalt produktionskvartal.

Nedan framgår en kalkyl över fördelning av 158,3 mnkr, strikt utifrån förbundsordningen.

Kostnad efter planerad uppstart och slutlig avräkning

Region	Fast avgift, tkr	Beräknat antal flygtimmar		Flygtimmar utifrån planerad driftstart	Rörlig avgift, tkr	Summa avgift, tkr
		helår	Driftstart			
Stockholm	6 351	620	okt	155	7 885	14 236
Uppsala	1 543	296	okt	74	3 765	5 308
Södermanland	1 221	60	okt	15	763	1 984
Östergötland	1 996	196	okt	49	2 493	4 488
Jönköping	1 708	28	okt	7	356	2 064
Kronoberg	1 148	60	nov	10	509	1 657
Kalmar	1 413	60	okt	15	763	2 176
Gotland	367	120	okt	30	1 526	1 893
Blekinge	604	48	nov	8	407	1 011
Skåne	4 178	284	nov	47	2 408	6 586
Halland	1 217	80	nov	13	678	1 896
Västra Götaland	6 249	356	nov	59	3 018	9 268
Värmland	2 209	28	nov	5	237	2 447
Örebro	1 420	28	okt	7	356	1 776
Västmanland	1 072	48	okt	12	610	1 683
Dalarna	2 809	100	okt	25	1 017	3 826
Gävleborg	2 071	80	okt	20	1 017	3 089
Västernorrland	2 199	444	aug	185	9 411	11 611
Jämtland Härjedalen	4 057	672	aug	280	14 244	18 301
Västerbotten	4 759	464	aug	193	9 835	14 595
Norrbottnen	7 925	1 896	aug	790	40 189	48 114
Summa	56 516	5 967		2 000	101 491	158 007

Den fasta avgiften fördelas per region baserat på invånarantal samt geografisk yta och innebär ingen skillnad mellan den preliminära och slutliga faktureringen. Den fasta kostnaden per flygtimme uppgår till drygt 28 tusen kronor.

De regioner som startar först får av det skälet fler flygtimmar än de andra och får därmed också bära en större andel av uppstartskostnaderna. Förutsättningarna och en strikt tillämpning av förbundsordningens fördelningsmodell ger därmed inte tydliga ekonomiska incitament att så snabbt som möjligt börja använda KSAs tjänster under uppstartsåret. Tvärt om är det så att vissa regioner skulle "tjäna" på att vänta med att starta upp beställningarna av ambulansflyg av KSA, medan det för medlemskollektivet samtidigt skulle vara negativt. T.ex. skulle Norrbottens kostnader minska med ca 6,0 mnkr om de i stället för att starta i augusti, skulle skjuta på starten till september. Samtidigt skulle dessa 6,0 mnkr vältras över på övriga förbundsmedlemmar.

Det är tydligt att förbundsordningens fördelningsmodell är anpassad för att hantera kostnader och flygproduktion för ett helt år, medan den sämre hanterar förutsättningar som blir fallet under 2021, där förbundet har kostnader för ett helt år och flygproduktion för en del av året. Därtill är antalet flygtimmar för få i relation till de fasta kostnadernas storlek för att förbundsordningens "takkostnad" ska få någon effekt.

Förslag på justerad fördelningsmodell för 2021

Nedan beskrivs och redovisas ett förslag på en tillfällig fördelningsmodell för 2021.

Modellen innebär att uppstartskostnader definieras, vilka fördelas på samma sätt som den fasta avgiften. Vidare används samma rörliga pris per flygtimme, 24 395 kr, som kalkylerats för 2022 vid beräkning av den rörliga avgiften.

Tabellen nedan visar ett förslag på en modell för fördelning av förbundets kostnader under 2021.

	Vägd andel yta och invånare	Fast avgift	Uppstartskostnad	FH	Andel flygtim	Rörlig avgift	Summa avgift
Stockholm	11,2%	6 351	5 951	155	7,8%	3 781	16 082
Uppsala	2,7%	1 543	1 446	74	3,7%	1 805	4 794
Södermanland	2,2%	1 221	1 144	15	0,8%	366	2 731
Östergötland	3,5%	1 996	1 870	49	2,5%	1 195	5 061
Jönköping	3,0%	1 708	1 600	7	0,4%	171	3 479
Kronoberg	2,0%	1 148	1 076	10	0,5%	244	2 468
Kalmar	2,5%	1 413	1 324	15	0,8%	366	3 103
Gotland	0,6%	367	344	30	1,5%	732	1 443
Blekinge	1,1%	604	566	8	0,4%	195	1 365
Skåne	7,4%	4 178	3 915	47	2,4%	1 155	9 248
Halland	2,2%	1 217	1 141	13	0,7%	325	2 683
Västra Götaland	11,1%	6 249	5 856	59	3,0%	1 447	13 553
Värmland	3,9%	2 209	2 070	5	0,2%	114	4 393
Örebro	2,5%	1 420	1 330	7	0,4%	171	2 921
Västmanland	1,9%	1 072	1 005	12	0,6%	293	2 370
Dalarna	5,0%	2 809	2 632	25	1,3%	610	6 051
Gävleborg	3,7%	2 071	1 941	20	1,0%	488	4 500
Västernorrland	3,9%	2 199	2 061	185	9,3%	4 513	8 773

Jämtland Härjedalen	7,2%	4 057	3 801	280	14,0%	6 831	14 688
Västerbotten	8,4%	4 759	4 459	193	9,7%	4 716	13 935
Norrbottn	14,0%	7 925	7 426	790	39,5%	19 272	34 622
	100%	56 516	52 955	2 000	100,0%	48 790	158 261

Fasta kostnader

Ingen förändring föreslås för den fasta kostnaden omfattning, 56,5 mnkr, eller dess fördelning per region.

Rörliga kostnader

Modellen innebär en preliminär fakturering baserad på ett beräknat normalt behov av flygtimmar per region samt utifrån när KSA startar upp aktuell flygbas (Umeå i augusti, Uppsala/Arlanda i oktober och Göteborg i november). Totalt kalkyleras 2 000 flygtimmar produceras under hösten 2021. Antalet flygtimmar varierar beroende på när basen startar och i vilken omfattning en region normalt sett använder sig av ambulansflyg. Kostnaden per flygtimme fastställs till 24 395 kr, vilket är i nivå med det budgeterade priset för år 2022.

Den rörliga kostnaden som ska fördelas uppgår därmed till 48 790 tkr (2000 * 24 395 kr).

En efterkalkyl och slutlig fakturering genomförs utifrån verkligt antal genomförda flygtimmar och verklig rörlig kostnad. Eventuella rörliga kostnader som inte finansieras av flygtimmarna, t.ex. effekter av att en flygbas startar upp senare än planerat, ska läggas till uppstartskostnaderna och fördelas utifrån befolkning och yta.

Uppstartskostnader

Övriga kostnader uppgår till 53,0 mnkr och utgör skillnaden mellan förbundets budget på 158,2 mnkr och summan av rörliga och fasta kostnader. Dessa kostnader klassas som uppstartskostnader och har inte en direkt koppling till någon enskild region eller produktionstimma. Kostnaderna avser i stället olika aktiviteter som är en förutsättning för att kunna bedriva flygtrafik från hösten 2021.

Fördelningen föreslås ske enligt samma princip som de fasta kostnaderna, dvs per invånare och geografiskt område. Definitionen av uppstartskostnader ryms inte inom förbundsordningens fördelningsmodell, men fördelningsnyckel gör det.